

Janez Pavel II. in gore

Vse življenje je romal »na goro Gospodovo«

✍ Marjeta Keršič - Svetel

2. aprila letos je preminil papež Janez Pavel II., mož, ki je s svojo močno osebnostjo brez dvoma dajal pečat obdobju, ko je bil na čelu katoliške cerkve – ne le za vernike, ampak za neštete ljudi po svetu, ki so ga spoštovali in občudovali njegovo energijo in voljo ter njegovo prizadevanje za mir in sporazumevanje med ljudmi različnih nazorov. Pokojni papež je vse življenje zahajal v gore, goram in naravi pa je posvetil tudi pomemben del svojih razmišljanj.

Karol Jozef Wojtyła se je rodil 18. maja 1920 v majhnem kraju Wadowice blizu Krakova na Poljskem. Prijatelji so ga v otroških letih klicali Lolek – to je na Poljskem pogost vzdevek za navihane fantiče. Nekaj dni pred devetim rojstnim dnem mu je umrla mati, nekaj let pozne-

je pa še starejši brat, ki se je kot zdravnik okužil s škrlatinko. Karol je bil odličen učenec, s prijatelji je navdušeno igral nogomet, zelo zgodaj se je naučil odlično plavati in njegove plavalne pustolovščine v pogosto narasli reki Skawi so njegovemu očetu povzročale velike skrbi. Fantje so že zgodaj začeli zahajati v gore in tako se je Karol že kot šolar navdušil za gornišstvo, smučanje in tudi plezanje.

Njegova študentska leta v Krakovu je sicer bolj kot ukvarjanje s športom zaznamovalo gledališče (Karol Wojtyła je veljal za zelo nadarjenega igralca in odličnega pevca!), vendar pa je mladi študent filozofije zelo pogosto zahajal v gore. Med prijatelji je veljal za odličnega športnika in pravega silaka – tako se je ob začetku vojne lahko zaposlil kot težak v kamnolomu. Na očetovo željo se je posvetil študiju teologije in

po koncu druge svetovne vojne je bil leta 1946 posvečen v duhovnika. Prepričan je bil, da je športna dejavnost v naravi zelo pomembna za mlade ljudi, in je zato vodil številne gorniške in kajakaške izlete za mladino.

Izvolitev Karola Jozefa Wojtyły za papeža katoliške cerkve 16. oktobra leta 1978 je bila za marsikoga presenetljiva, saj je prvič po 455 letih postal papež mož, ki ni bil Italijan. Prvič se je zgodilo, da je bil papež Slovan, povrhu tega pa je bil ob izvolitvi star komaj 58 let. Svet so kmalu obšle fotografije papeža na smučeh, njegova poletna rezidenca Castel Gandolfo pa je dobila plavalni bazen. »Bazen je veliko cenejši, kot če bi morali spet organizirati konklave!« je hudomušno komentiral novost cerkveni poglavar, ki je vzdrževal svojo telesno kondicijo z rednim plavanjem, smučanjem in planinskimi turami. Mnogi so Janeza Pavla II. označili za najboljši športnega papeža v zgodovini, sam pa se je večkrat pošalil, da samo sledi zgledu papeža Pija XI., ki je bil odličen gornik. »Sicer pa je že sv. Pavel opozarjal, kako pomembno je uriti telo in duha!« Oddih si je najraje privoščil v dolini Aoste. Dokler mu je zdravje dopuščalo, je hodil na dolge sprehode po gorah, pozneje pa je užival v razgledu na gorske velikane, sosede Mont Blanca. Domačini v gorskih vasicah so bili sprva na vso moč presenečeni, ko so na svojih gorskih poteh nepričakovano srečevali vrhovnega poglavarja katoliške cerkve, ki se je na svoje gorniške izlete odpravljajl skromno kot vsak drug planinec. Zanimivo pa je, da so ga na njegovih planinskih potepanjih navadno pustili pri miru celo najbolj nadležni fotoreporterji.

»Ob pogledu na veličastne gore smo se prisiljeni zamisliti nad svojim odnosom do narave in postanemo veliko bolj spoštljivi do nje. Hkrati pa se moramo zamisliti tudi nad tem, kako pogosto hudo skrunimo naravo z nedopustno lakomiselnostjo!« je dejal ob enem svojih obiskov v Dolomitih. »Ljubim gore. Človeka naučijo premagovati napore in samega sebe. Naučijo te, da se je za svoj cilj treba pošteno potruditi. Gore prinašajo notranji mir, čist gorski zrak pa pomaga človeku, da globoko razmišlja, meditira in se poglobi v skrivnosti vere in spreobrnjenja.«

V posebnem nagovoru benediktinskemu redu ob njegovi 1500-letnici julija 1999 je Janez

Pavel II. opisal svoj osebni odnos do gora: »Kadar koli se zazrem v gore, prelepe in veličastne, se zahvalim Bogu za tako čudovito stvarstvo. Čudovita lepota gora vpliva na vsakega človeka, ljudi navdaja s spoštovanjem do Stvarnika in z globoko pobožnostjo prežame vernika, ki vidi v lepoti gora odsev božje lepote.«

10. novembra 2002, v mednarodnem letu gora, ko je v Aosti vodil mašo na zahvalno nedeljo, je posebej poudaril, kako pomembna je skrb za naravo in kakšno pomembno vlogo imajo gore za človeštvo. »Današnja industrijska družba ima pogosto nespoštljiv odnos do kmetov. In vendar kmetje, ki obdelujejo zemljo, služijo vsemu človeštvu. Gorski kmetje si zaslužijo naše veliko spoštovanje! Skrb za naravo, za stvarstvo v vsej njegovi lepoti je dolžnost vseh in vsakogar. Ne smemo pozabiti, da Zemlja pripada Bogu, ljudje pa smo le njeni skrbniki. Potrebne so korenite kulturne spremembe: od neusmiljenega izkoriščanja Zemlje se moramo spreobrniti k spoštljivemu skrbništvu nad čudovitim darom, ki nam ga je Stvarnik zaupal v upravljanje. Združeni narodi so leto 2002 razglasili za mednarodno leto gora. Gore so čudovit božji dar, ljudi očarajo in v Svetem pismu so najpogostejši kraji človekovega srečanja z Bogom. Toda go-

re niso le simbolični kraji, niso le kraji, v katerih bi preživljali svoj prosti čas in uživali. Za mnoge ljudi so dom, ki jim omogoča preživetje, pa čeprav za ceno vsakdanjih naporov in trdega dela. Gore so dediščina vsega človeštva, vsi jih moramo spoštovati in ohranjati. So simbol človekove sposobnosti, da se zbliža s Stvarnikom.«

Ob svojih obiskih gora v italijanskih Dolomitih je papež večkrat poudaril, da se obiskovalci gora naučijo ne le skromnosti in premagovanja naporov, ampak tudi medsebojne solidarnosti in tovarištva. Zato je z veseljem prevzel pokroviteljstvo nad vsakoletno slovesnostjo v mestecu Pinzolo pod vrhovi Brente, v katerem že vrsto let podeljujejo zlato plaketo za solidarnost v gorah. Med dobitniki tega najvišjega svetovnega priznanja za človekoljubje v gorah so bili doslej že številni gorski reševalci, zdravniki in alpinisti z vseh celin, tudi eden najbolj znanih slovenskih gorskih reševalcev iz Mojstrane, Janez Brojan.

Janezu Pavlu II. so alpinisti posvetili kar precej plezalnih smeri – tako na primer je pokojnemu papežu posvečena Poljska smer v južni steni Anapurne I, ki sta jo leta 1987 preplezala Artur Hajzer in Jerzy Kukuczka.

V pogorju Adamella se od leta 1999 po pokojnem papežu imenuje vrh Punta Giovanni Paolo II. (prej se je imenoval Cresta Croce). Januarja letos pa so na pobudo prebivalcev v pokrajini Abruzzi sklenili, da bodo po Karolu Wojtyli poimenovali 2424 m visoki vrh v gorski verigi Gran Sasso, ki je bil doslej brez imena. »Odločili smo se, da je prav, da vrh nosi njegovo ime, saj je imel čisto posebno mesto v papeževem srcu. Večkrat ga je obiskal čisto sam in dejal je, da odhaja na goro molit, ker ga zelo spominja na njegovo rojstno Poljsko. Zato bomo po njem poimenovali vrh in tudi stezo, ki vodi nanj iz vasice San Pietro della Jenca,« je odločitev pokrajinske oblasti razložil župan Bigio Tempesta. ○

Kako poznamo naše gore?

Poletje se bliža, sneg bo izginil in spet nas bo vleklo na skalnate vršace. Tega le redko kdo obišče. Kje je to, od kod je slikano?

Rešitve pošljite na Uredništvo PV, p. p. 214, 1001 Ljubljana ali na pv@pzs.si.

Rešitev iz aprilske številke:

Kamnita zaljubljenca sta bila kar trd oreh, vendar sta se le našla dva poznavalca. Prvi je bil Benjamin Kampuš, gospodar Zasavske koče na Prehodavcih, drugi pa Martin Oblak. To zanimivo naravno tvorbo najdemo na kraških podih malo naprej od Zasavske koče proti Lepemu Špičju. Opazimo jo lahko na desni ob poti. Bila sta tudi posneta v dokumentarnem filmu Razgledi s Triglavskih vrhov.

Po koncu redakcije pa smo minuli mesec dobili še pravilno rešitev prejšnje uganke od Darka Dolinarja.

Andrej Stritar

